

RAADSVOORSTEL

2020/23

De gemeenteraad van Laren

Onderwerp : Onderzoek “Inzicht in de energietransitie binnen de BEL-gemeenten”
 Geheim of openbaar : Openbaar
 Raadsvergadering d.d. : 24 juni 2020
 Behandeling in : Commissie M&F d.d. 18 juni 2020
 Voorbereid door : Rekenkamercommissie Laren

18 mei 2020

BESLUIT IS:

De aanbevelingen zoals geformuleerd in het rapport “Inzicht in de energietransitie binnen de BEL- gemeenten” en de oplegger over te nemen, te weten:

Voor het onderdeel *beleidsmonitoring*

- afspraken maken met het college over de informatievoorziening over concrete projecten.

het college opdragen:

Voor het onderdeel *beleidsbeschrijving*

- Alle hoofddoelen van de BEL-gemeenten zijn te koppelen aan data uit de Klimaatmonitor. Formuleer ook elk subdoel zodanig dat er een indicator aan te koppelen is. De waarde van de indicator is idealiter met behulp van openbare bronnen, zoals de Klimaatmonitor, te meten of te berekenen.
- Vermeld deze indicator in toekomstige rapportages bij ieder (sub)doel, alsmede de bron waarin de data voor deze indicator te vinden zijn.

Voor het onderdeel *onderbouwing van het beleid*

- Zorg voor een verdere concretisering van de output.
- Vermeld in beleidsstukken de gehanteerde bronnen altijd volledig. Dit geeft inzicht in de mate van zekerheid die toegeschreven kan worden aan de verschillende schattingen en zorgt voor meer transparantie.
- Besteed extra aandacht aan de onzekerheidsmarges van de gerapporteerde getallen door een bandbreedte rond de gepresenteerde cijfers te geven en zo te voorkomen dat een te positief beeld van de effectiviteit van het beleid ontstaat.
- Monitor de effectiviteit van de thans voorziene maatregelen op het terrein van de productie van hernieuwbare energie goed en evalueer de voortgang van het energietransitiebeleid periodiek.
- Beargumenteer bij elke maatregel waarom hier een rol voor de overheid is weggelegd en waarom het gekozen beleidsinstrument passend is om marktfalen op te lossen. Kijk hierbij ook naar factoren die het gedrag van burgers en bedrijven op het terrein van duurzaamheid in positieve richting kunnen beïnvloeden.

Voor het onderdeel *beleidsmonitoring*.

- Neem de tabel met de optelling van de resultaten van individuele maatregelen tot de gestelde beleidsdoelen (zie Bijlage C) op in de voortgangsrapportages. Op deze manier wordt duidelijk of de

(verwachte) realisatie achterloopt op de doelstelling van het beleid. Maak op basis daarvan zichtbaar welke acties nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.

- Houd rekening met de vertraagde beschikbaarheid van realisatiegegevens uit de Klimaatmonitor. Deze gegevens komen soms pas na 1,5 à 2 jaar beschikbaar waardoor beleid niet tijdig bijgestuurd kan worden. Gebruik eventueel aanvullende indicatoren op basis van andere databronnen om trendbreuken tijdig te kunnen signaleren. Welke databronnen hiervoor geschikt zijn, zal van geval tot geval moeten worden bekeken.
- Signaleer tijdig de risico's en kansen vanwege de impact van de Regionale Energiestrategie op het energietransitiebeleid van de BEL-gemeenten en onderneem actie als dat nodig blijkt.

Gemeente-specifieke aanbevelingen over de formulering van subdoelen

- De hoofddoelen (zie tabel D.3) zijn rechtstreeks aan indicatoren in de Klimaatmonitor te koppelen. Dit geldt niet voor de subdoelen.
- Vermeld bij alle indicatoren de bron. Als Laren de data voor deze subdoelen zelf bijhoudt, of deze data in een andere (openbare) bron te vinden zijn, is het aan te bevelen om dit bij het subdoel te vermelden.
- Een andere optie is om de subdoelen aan te passen, zodat zij aansluiten bij data in de Klimaatmonitor. Subdoel A.1 luidt een energiebesparing van 1,5% per jaar op maatschappelijk vastgoed. Het is echter niet duidelijk wat precies onder maatschappelijk vastgoed valt en hoe dit kan worden gemonitord. Een optie is om het doel uit te splitsen en te richten op het energiegebruik van commerciële dienstverlening en publieke dienstverlening. Hiervan zijn data beschikbaar in de Klimaatmonitor.
- Vaak wordt 'energieneutraal' genoemd in de subdoelen. Dit is echter een lastig te meten concept, omdat de opwekking van hernieuwbare energie door bijvoorbeeld woningen of publieke dienstverlening niet bekend is. Door in de subdoelen onderscheid te maken tussen CO₂-uitstoot of energiegebruik en de opwekking van hernieuwbare energie, kunnen de subdoelen beter worden gemonitord.
- Gebruik het format van het overzicht van het gerealiseerde beleid van Eemnes voor de toekomstige beleidsrealisaties.

Gemeente-specifieke aanbevelingen uit de aanvullende notitie

- Als de realisatie niet op koers ligt voor 2022 dienen in de uitvoeringsplannen aanvullende maatregelen opgenomen te worden. De uitvoeringsplannen moeten onderbouwen waarom met het aanvullende beleid de doelstellingen wel haalbaar zijn.
- Acties, plannen en resultaten moeten SMART geformuleerd worden. De te behalen doelstelling moet toetsbaar zijn, en de resultaten moeten zo beschreven zijn dat duidelijk blijkt of de beoogde acties zijn behaald of uitgevoerd.
- Acties moeten betrekking hebben op aanvullend gemeentelijk beleid. Het toetsen of 'verplicht' nationaal geformuleerd beleid door gemeenten wordt uitgevoerd, geeft geen inzicht in de voortgang van het energietransitiebeleid van de gemeenten Laren en Blaricum.
- De uitvoeringsplannen moeten eventuele verschillen tussen begrote en gerealiseerde kosten verklaren. Deze informatie is belangrijk voor het beoordelen van de vraag of het beleid doelmatig wordt uitgevoerd.

Inleiding

De energietransitie is een actueel en veelomvattend onderwerp voor elke gemeente. Dit geldt zowel voor de uitvoering van het beleid door het college als voor de controle op het beleid door de gemeenteraad. Het realiseren van de energietransitie gaat gepaard met ambitieuze doelstellingen, die bereikt moeten worden met innovatief en complex beleid waarvan de gevolgen moeilijk te overzien zijn.

Doel

De taak die gemeenteraden op het vlak van de energietransitie hebben, is om duidelijke kaders te stellen en ervoor te zorgen dat ze voldoende inzicht hebben in het beleid en de uitvoering daarvan om hun controlerende taak goed uit te kunnen voeren. De rekenkamer wil hieraan een bijdrage leveren door onderzoek te doen naar de doeltreffend- en doelmatigheid van het beleid van de afzonderlijke BEL-gemeenten op het gebied van de energietransitie.

Toelichting besluit

De Rekenkamer BEL heeft voor de realisering van het doel zich de volgende onderzoeksvragen gesteld.

1. Hoe effectief is het energietransitiebeleid van de BEL-gemeenten voor wat betreft:
 - a. het halen van doelstellingen?
 - b. de mate waarin verschillende maatschappelijke geledingen - zoals inwoners, bedrijven, gemeente - verzekerd zijn van toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie?
 - c. de mate waarin verschillende maatschappelijke geledingen - zoals inwoners, bedrijven, gemeente - (kunnen) bijdragen aan de CO2-reductie?
2. Hoe doelmatig is het energietransitiebeleid van de BEL-gemeenten voor wat betreft inzet van mensen, middelen en gebruikte instrumenten?
3. Welke risico's signaleren de gemeenten voor het welslagen van de transitie (denk bijvoorbeeld aan externe factoren, draagvlak bij inwoners en bedrijven, dichtdraaien gaskraan)?
4. Welke maatregelen treffen de gemeenten om tegen te gaan dat de risico's zich voordoen en houden ze hierbij ook rekening met de nu bekende risico's vanwege de klimaatverandering?
5. Wordt de raad van elke gemeente voldoende geïnformeerd om te kunnen controleren of de sturing aan de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de energietransitie toereikend is?
6. Tot welke conclusies en aanbevelingen leiden de antwoorden op bovenstaande vragen?

In het rapport zijn deze vragen beantwoord.

Wat is het vastgestelde wettelijk- en beleidskader?

“Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Laren 2011”; het “Reglement van orde” en het “Kwaliteitsdocument”.

Relatie BEL-gemeenten en de BEL Combinatie

Dit rekenkameronderzoek heeft betrekking op de drie BEL-gemeenten.

Welke financiële middelen zijn met het besluit gemoeid?

Het onderzoek is uitgevoerd ten laste van het rekenkamerbudget.

Uitvoering

De Rekenkamer zal indien de aanbevelingen worden overgenomen, na verloop van tijd nagaan wat er met de aanbevelingen is gebeurd. Dit zal worden gerapporteerd aan de raden van de BEL-gemeenten.

Communicatie
De rapportage wordt gepubliceerd op de website van de BEL-gemeenten op de pagina van de Rekenkamer. Ook gaat er een persbericht uit.

BIJLAGEN
- Rapport “Inzicht in de energietransitie binnen de BEL-Gemeenten” en een oplegger - Bestuurlijk wederhoor d.d. 4 mei 2020 - Nawoord Rekenkamer BEL d.d. 18 mei 2020 - Concept raadsbesluit

Rekenkamercommissie Laren,

de voorzitter,
drs. R.C.M. Stadhouders